

A dorozsmai tanyák megszire elnyúltak, több település alakult belőlük, így Bordány is, a hajdani Dudás-kápolna, amelyből Kistempom-tanyaközpont, végül az egyik dűlő nevéről Bordány lett. Jómódú, hangulatos, fiatal falu, hiszen 1950-től önálló. A hat utcában sok az új ház, modern bútorokkal, parkettázott szobákkal. Sokan építkezni akarnak, jönnek a határból befelé, csak legyen elég porta.

Tanyák, villanyfényben

A falukép: tanácsháza, templom, korszerűtlen művelődési otthon, csinos park, felszabadulási emlékművel, három bel- és három külterületi iskola, fogorvosi, körzeti orvosi rendelő, egészségház, gyógyszerár, párt-ház, takarékszövetkezet, mozi, posta, törpe vízmű, tűzoltószertár, felvásárlótelep, 8 üzlet, köztük presszó, cukrászda, kisvendéglő, férfinoi fodrász és 12 magánkisiparos. Összesen 743 ház tartozik a faluhoz, ebből 306 van belterületen. A 6341 hold közigazgatási terület 2771 lakost tart el. 1446-an mezőgazdaságban, 150-en pedig az iparban keresik kenyereiket. Egy közös gazdaság, három termelőszövetkezeti csoport gazdálkodik, jellemző az intenzív kultúrák természetese, 594 holdon szőlő, 421 holdon pedig gyümölcsös díszlik. Meghonosított az őszibarack, a fűszerpaprika, számoça, spárga.

Évenként 25-30 ház épül, s ami még néhány évvel korábban nem volt jellemző, a termelőszövetkezeti tagok is egyre inkább építkeznek. Rádióból 530, televízióból 115, személygépkocsiból 50, nagymotorból 197 van a faluban. A takarékbán pedig 5 millió forint. Igen jó az átlag-életszínvonal: 8-10 emberről tudnak, akik saját házukból nem viszik semmire. A tanyákat villamosítják. Sokszor tízezer forintot is fizet érte egy-egy gazda, de nem sajnálja, megéri neki.

Elmúlt a szegénység

Korábban Bácskában, Bánáthban, meg ahol munka kínálkozott ment a falu 50-60 százaléka. Csak így lett meg szűkös az esztendő megélhetés. Néhány évtizeddel előbb házak alig voltak, meg egy-két kerékpár. A homok nem tartotta el művelőjét, silányan hozta az áldást. Szorgalmasak, fogékonyak a bordányiak. Szegedről egy Szőgi nevű kertész ajánlotta eleinte az őszibarackot a 40-es évek elején, kitanulták, az 50-es évek közepén felült a spárga, néhány éve a fűszerpaprika és a számoça.

A Munkásor Tsz elterjesztette a fóliákat, az új termelési eljárások, módszerek hamar megragadtak, ma már bizonyoságul szolgálnak, hogy a homokon is megterem a 20 mázsás holdankénti búza, vagy burgonyából a 140 mázsás holdanként a gyümölcsfák között. Erősödnek a közös vonások, szép példát a három termelőszövetkezeti csoport közül leginkább a Mező Imrében találjuk.

All a bál

Nagy ünnep a búcsú. Messzi vidékekről jönnek, külföldről is a rokonok, hozzátartozók. Napokkal előbb készülődnek, meszelik a házakat, levágják a birkákat, minden második háznál egyet. A bazárokat felvonulnak, sergő, körhinta, lánchinta nem hiányzik, szóval áll a bál. Már hetekkel előbb kiméri a helyet, ki hova rakhatja a sátrát. A templomkertben megindul a körmenet, 2-3 napig tart a szíves vendéglátás. Az utcákat ellepik a gépkocsik, ekkor, augusztus 20-án rendezik meg a hagyományos mezőgazdasági kiállítást és borszerzenyt. Nővényvédő gépektől kezdve bármilyen termékig maszekok, lakatosok stb., földszív, tszcs bemutatgatja itt áruját.

A hagyományok, szokások pusztulóban, elfelejtődtek már a tanyai bálók, citerázgatások, a cicázás. Leginkább a lakodalomban őrzik meg még ilyet; a házkerülést. Hajnalban felkerekednek a vendégek üvegekkel és a zenekar kíséretében megkerülik a házat, amíg a reggelihez megterítik az asztalokat a szobákban. Kötélből, karókból sorompót csinálnak, aki átlépi, váltásdíjat fizet, ami a zenészeké. Fialat legények felmászhatnak a szalmakazalra, s ott muzsikáltatják magukat, ha a banda is olyan ügyes, elkíséri. A lakodalom itt is kétős, egyik szombaton a lányos háznál, másikon pedig a fiúnál.

Sorsok

Jó a homok. Tisztességet vár, szakértelmet követel. Különbözik szomorítja a gazdát. Így járt Szilágyi István, aki egy távoli tanyán lakik. Az akarata meg lenne a korszerűbb termeléshez, de valahogy minden kifordul a

kezeiből. Fűszerpaprikával, őszibarack-telepítéssel próbálkozott, de nem megy. Valamikor jómódú gazdasága volt, most tönkrement, 21 ezer forint az adóhátraléka. Hiába, az akarát itt kevés.

Két asszony a tanyákról, a Dobó István Termelőszövetkezeti Csoport tagjai. Farkas Istvánék 22 esztendő házasok. A semmivel kezdtek, csöszknyóhában laktak. Ezt mondja az asszony:

— Szegények voltunk. Elsők között telepítettünk őszibarackot. Itt nőttünk a homokon, tudtuk, mennyi munka vár ránk. Más az, ha valaki csak beleül a készbe, vagy pedig úgy szerzi két kezével. Nagyon megdolgoztunk a vanért.

Módos tanya, beállott szőlő, gyümölcsös, garázs a Moszkvicsnak, motor a fal mellett. Tisztaság, rend, anyagilag megelőzötték, építkezni akarnak a faluban. Az asszony lába kegyetlenül, durván visszerez.

— Csak a dolgra van idő. Örül, ha vasárnap pihen az ember.

Ördög Kálmánéknál más a helyzet. Idősek, öregek. Az ember jehovát imádja. Az asszony mondja:

— Nem kell televízió, rádió, miből is telne, így jó, ahogyan van. Itt a tanyán. Ennivalónk van, ruhánk is annyi, hogy el tudunk menni az ember elé.

Szőlő és 15 őszibarack, 4-5 almafa árul a birtokon. A tanya nagy, elhanyagolt. Pusztuló, rozszant, öreg gazdaság.

— Nincsen igényünk, megakarított pénznk se. Talán ezer forint. Sehova se járok, csak a búcsúba.

Mindkét asszony boldog. Igaz, erről meg se kérdezték öke'

Sz. Lukács Imre

Leningrád légikikötő

Leningrád a Szovjetunió egyik legnagyobb légikikötője lett. Új légiközlekedési útvonalak nyitak meg, amelyek a várost Koppenhágával és Londonnal, Berlinnel, Stockholmmal és Amszterdammal, Párizssal, Varsóval kötik össze. Az új vonalakon „TU-134”, „TU-104” és „IL-18” gyorsjáratú, kényelmes gépek teljesítenek szolgálatot.

Különbőség

Egy fegyelmi végeredménye

Nem maradhat tovább pedagógus

Ha megkérdéznék egy szülő: mit szólna, ha gyermekét egy olyan pedagógusra bíznák, akit elmarasztaltak már garázdaságért, aki nem restellte többször is jogtalanul használni a közvagyonot, akiről a hír járja, hogy inkább elszaladnak előle az emberek, semhogy találkozni kényszerüljenek vele, akiről egyik kártársa azt nyilatkozta, nem vállalja vele tovább a közös munkát, akit egy termelőszövetkezet felelős vezetői egyszerűen nem voltak hajlandók beengedni a tsz területére, s akinek egyáltalán, mindig valami „zűrös ügye van” — a válasz alighanem ez lenne: isten ments egy ilyen embertől!

Sajnos a fenti — meglehetősen hosszú kifogáslistát magában foglaló — kérdést tényleg fel lehetne tenni, mégpedig az egyik Szeged környéki nagyközség szakközépiskolájának diákjait nevelő apák-anyak voltának jogosak a kérdés feltevésére.

Hogy ki is ez a sok — túlságosan is sok — vonatkozásban kompromittált pedagógus? Mint mondtuk róla, tanár, mégpedig főiskolai végzettséggel rendelkező, a mezőgazdasági ismereteket elméletben és gyakorlatban oktató tanár, aki néhány társával együtt tanítja a rábízott szakközépiskolai osztályokat.

Tanítja? Már ez a kérdés sem egészen jogos vele kapcsolatban, mert az ő esetében inkább csak tanítgatásról lehet beszélni, hiszen — ezt egyébként több írásos dokumentum igazolja — pedagó-

gusi munkáját is hiányosan, több okból kifogásolható módon végzi. Hogy mást ne mondjunk, gyakran megeskik — legyünk pontosabbak: megeskik — hogy óravázlat nélkül tartotta meg óráit, s osztályozási elvei is enyhén szólva liberálisnak tűntek, arról nem is beszélve, hogy olykor — más „elfoglaltsága” miatt — egyszerűen otthagya a rábízott tanulócsoportot. (Emiatt az iskola igazgatója annak idején írásban is figyelmeztette.)

Tanárnak, pedagógusnak ilyenformán nem a legkiválóbb cikkünk (negatív) hőse. Mindez azonban még nem volna olyan nagy baj, ha legalább embernek más, törvényt, szabályt tisztelő vallási volna. De nem! S tulajdonképpen ez a magatartásából fakadó fő gond: éppen emberhi mivoltában „vívta ki” nemcsak pedagógustársai, de a község jó néhány más dolgozójának ellenszenvét is.

Ez az ellenszenvkihívás — mint bevezetőnkben már jeleztük — a legváltozatosabb formában történt. Csak néhány nevén nevezett példa: belekeveredett egy gazdasági ügybe — épülő házhoz kellett néhány fadarab „álami készletből” — belekeveredett egy adó be nem vallási hercehurcába — tyúkjinak tojástermése maradt egy ideig „adómentes” — emellett minden lelkiismeretfurdalás nélkül használta a már emlegetett szövegeket ládái, tyúktrecek — számla — nélkül haza-

Vitafórum a népfrontban

Interjú dr. Földi Mihály professzorral

Két héttel ezelőtt a Hazafias Népfront IV. kongresszusán az Országos Tanácsban, majd a tanács első ülésén az elnökség tagjai sorába választották dr. Földi Mihály egyetemi tanárt, a Szegedi Orvostudományi Egyetem II-es számú belklinikájának igazgatóját. E magas tisztséggel nemcsak a tudományos munkát és a gyógyítást végző, ugyanakkor a közügyekkel is törődő professzort becsülték meg, hanem személyében a szegedi értelmiség egyik jeles tagját bízták meg, hogy képviselje a népfrontban a Tisza-parti város értelmiségét is. Sőt, nemcsak Szegedet, hanem egész Csongrád megyét Budapesten az országos, itthon pedig a megyei elnökségben. E társadalmi megbízatás felelősségteljes többletfeladat, amit szívesen vállal a közérdekekben.

— Mivel a Hazafias Népfront elsősorban nyílt társadalmi fórum, ennél fogva egyre inkább olyan vitafórummá kell tennünk, amelyben a legkülönbözőbb társadalmi problémák minél szélesebb körben helyet, megfogalmazást, kezdeményezést kapjanak — mondotta a professor. — Megemlítem — folytatta —, hogy a kongresszuson igen termékenyítőleg hatott az albizottságok munkája: nagy hozzájárulással kidolgoztak egy-egy olyan témát, ami leginkább foglalkoztatja társadalmunkat. Például az ifjúság kérdését, ami itt Szegeden, ahol sok a munkás- és értelmiségi fiatal, különösen aktuális. Ehhez kapcsolódik a szocialista hazafiság és más nevelési feladat mélyreható ki-

dolgozása. Részletekről nem teszünk említést — ez lenne az adott vitafórum feladata. Vagyis konkrétan Csongrád megyében, éppenséggel Szegeden ki kell alakítani egy marxista szellemi centrumot — miként ezt a párt megyei bizottsága korábban már elhatározta —, amely nemcsak helyben töltene be állásfoglalásait, ifjúságot irányító javaslataival, kényes pontokat is elemző feltárással funkcióit, hanem hatósugárba vonná az egész Alföldet. Ilyenformán tömegbázist teremteni — ezzel segíteni a párt politikájának megvalósítását.

— Vannak elgondolásai a vitafórumok gyakorlati megvalósítására?

— Igen, tulajdonképpen olyan kerekasztal konferencia-szerű megoldásra gondolok, amelyek már ismertek a televízióból, népszerűek, hasznosak és beváltak. Ezekre nemcsak helyi szakembereket, hanem az országos szervek képviselőit is bevonjuk. Másik példát említek itt van az olajipar. Ez Szegeden és egész Csongrád megye perspektívájában is nagy kérdés. Kitésszük erre az „asztalra” az olajipar helyi, társadalmi, politikai vetületeit: az egészségügyi szükségleteket, az iparrendészeti, az út, a lakás és egyéb vonatkozású kérdéseit. A meghívott hallgatóság veti fel a problémákat, és ezekre vagy rögtön választ kap, vagy számonartjuk a szorgalmazzuk, mint megoldható feladatokat.

— Ez már a népfront konkrét megyei terve?

— Pontosabban előzetes elgondolásai. Már beszéltünk a népfront vezetőségében, hogy a mozgalmi-szervezési munkánkat miképp lehet jobban kiaknázni, éljünk a lehetőséggel és a szükséglettel. Szoros kapcsolatot tartunk fenn a megyei képviselőcsoporttal, ily módon rendszeresen tudomást szerzünk a választópolgárok által feltárt problémákról, s mindig a legaktuálisabb kérdéseket tűzzük majd vitafórumaink elé. Természetesen arra vigyázunk, hogy ezek a megbeszélések ne csupán általánosnak legyenek, hanem konkrétak, a téma tárgyi, gyakorlati megoldását segítő fórumok. A lakosságtól szerzett értesülések alapján tanulmányozzuk a városi és járási területek legégetőbb problémáit, s ezekre hívjuk fel a helyi népfrontbizottságok figyelmét. Vagyis a falutól a megyéig, a periférikus gondoktól az egész területet átfogó gondokig terjed figyelmünk. Így teremthető a népfront körül a még nagyobb tömegbázis, kapcsolat a lakossággal, mert minél szélesebb körben vitakozunk, annál inkább hasznosítjuk a „népfrontos lehetőségeket” előremutatón és célzottan: ott és azokkal, ahol az adott probléma megoldást sürget. Jöhetnek jelzések kulturális életünk ezeréves ágából, az iparból, a mezőgazdaságból. Legközelebb például a megyei népfrontbizottság elnöksége egy termelőszövetkezetben ül kerekasztalhoz és az ott szerzett tapasztalatokat hasznosításra továbbítjuk az illetékesekhez. Tehát az eddig is eredményes munkát akarjuk továbbfejleszteni, erre adott ösztönzést a kongresszus, ezt kívánja tőlünk a közérdek.

A L

M T